

Tárgy: Bizottság megalakulása Pétain kiszabadítására: reakcióképp tiltakozó nagygyűlés

A múlt hét folyamán Louis Madelin volt vichyista akadémikus (történész) bizottságot, „Comité d'honneur”-t alakított Pétain szabadon bocsátásának kieszközölésére. A bizottság körözünyt bocsátott ki és aláírásokat gyűjtött. Bár a mozgalomnak a volt vichyista akadémikusok, tisztviselők és más kompromittált személyek körében akadt néhány híve, az akció mégis teljesen visszajára sült el. Megmozdult ugyanis a francia ellenállási szervezet teljes egészében, éspedig pártállás vagy világnézeti különbség nélkül egységesen.

A reakció oly erős volt, hogy a „résistance” tagjai, illetve képviselői április 20-án a párizsi Wagram teremben hatalmas tiltakozó nagygyűlést tartottak Louis Madelin akciójával szemben.

A nagygyűlést két politikai alakulat hívta egybe:

1. Les Combattants de la Liberté (szélsőbaloldali)
2. Le Comité d'Action de la Résistance (mérsékelt)¹

Az ülést Rémy Roure, a „Le Monde” belpolitikai vezércikkírója, volt deportált vezető. A szónokok igen hevesen tiltakoztak a „Comité d'honneur” működése ellen. Ez volt az első eset hosszú hónapok óta, hogy kommunisták és nem kommunisták egymásra találtak. Több szónok aláhúzta ennek a felújult, ellenállásból fakadó testvériségnek a jelentőségét (így pl. Georges Altman). A gyűlés igen patetikus volt, különösen az ragadta meg a tömeget, amidőn Yves Farge, volt miniszter és volt lyoni kormánybiztos, felolvasta Vercors író levelét, aki ünnepélyesen megfogadta, hogy ha Pétaint szabadon engedik, ő megteszi azt, ami ahhoz szükséges, hogy őt bezárják, tekintve, hogy egyszerre nem lehetnek szabadon mindketten. Louis Marin, az ősz hajú konzervatív politikus leleplezte az 1940-es fegyverszüneti tárgyalásokat, és megmondta, hogy Pétaint önző egyéni és osztályérdekek vezették, amidőn megkötötte a politikai fegyverszünetet, ahelyett, hogy csak katonai fegyverletételt rendelt volna el. Beszéltek még Marcel Prenant, a kommunista partizánok volt vezérkari főnöke, Cochet tábornok (jobboldali), De Gaulle volt barátja – Jean Cassou író, Annie Hervé (Pierre felesége, volt deportált)² stb. Mindannyian megállapították, hogy a Pétain érdekében folyó tevékenység visszafelé sült el, s csak a volt ellenállók egybekovácsolódását váltotta ki. A hangulat ünnepélyes és lelkes volt. A gyűlés megmutatta, hogy ha egy újabb 1934 február 6-a fenyegetné Franciaországot, a köztársasági kormányzat hívei összefognának a fasizmus ellen.

Károlyi s. k. követ

Ui. Futárzárlatkor beérkezett értesülések szerint a francia belügyminiszter a Pétain kiszabadítására alakított Comité működését betiltotta.³

MOL XIX-J-30-a (egykorú másolat)

¹ Les Combattants de la Liberté: A Szabadság Harcosai – Le Comité d'Action de la Résistance: Az Ellenállás Akcióbizottsága.

² A tiltakozó ellenállók: Gabriel Cochet repülőltábornok, 1933–1937 között a Deuxième Bureau főnöke, a világháború alatt De Gaulle munkatársa, algiri megbízottja, 1944-ben a Déli Front főparancsnoka. – Pierre Hervé 1944–1948 között képviselő, az *Action* című hetilap egyik alapítója. – Yves Farge vezető szerepet vitt az ellenállásban, 1946-ban miniszter, később a francia béketanács elnöke.

A tiltakozás végül elnémitotta a Pétain rehabilitálását követelő mozgalmat.

³ Április végétől mintegy két héten át Szakasits György jegyzi a követség jelentéseit mint ideiglenes ügyvivő. Már ő küld jelentést Boldizsár Iván államtitkár április (vagy március?) 23-i párizsi sajtókonferenciájáról, melyet Károlyi nyitott meg. Boldizsár főleg a magyarországi sajtószabadságot méltatta.

461. A FRANCIA KÜLÜGYMINISZTERIUM JEGYZÉKE A PÁRIZSI MAGYAR KÖVETSÉGHEZ

(Párizs, 1948. április 30.)

Ministère des Affaires Etrangères
Direction des Conventions Administratives
et Sociales

RÉPUBLIQUE FRANÇAISE
Paris, le 30 Avril 1948.

Le Ministère des Affaires Etrangères présente ses compliments à la Légation de Hongrie et a l'honneur d'accuser réception de sa note No. 958/1948 en date du 7 Avril, relative au contrôle de police et à la vérification d'identité qui ont marqué le passage a la frontière franco-suisse, le 1er Avril, du convoi organisé à l'occasion des fetes du centenaire de la Révolution de 1848.

Le Ministère des Affaires Etrangères a l'honneur de faire savoir à la Légation que les membres du convoi voyageaient sous le couvert d'un passeport collectif. Or, des expériences récentes ont démontré que l'usage de ce document ne donne que de faibles garanties quant à l'identité des personnes qui en bénéficient. Des substitutions de personnes sont ainsi possibles. La sécurité française avait été informée de ce que le chef du convoi M. André FISCHER avait de s'opposer personnellement à l'embarquement, dans ce convoi, de 12 personnes qui avaient tenté, au depart de Budapest, d'i prendre place, en utilisant, après falsification, des documents d'identité appartenant à des voyageurs partis de Paris le 11 mars et dont 90 ne faisaient pas partie du voyage de retour.

La vérification d'identité qui a eu lieu à la frontière française n'a pas eu d'autre objet que de s'assurer du fait qu'aucune des personnes en cause ou d'autres se présentant sous une fausse identité ne tantaient de pénétrer irrégulièrement en France.

Si, ce que regrette vivement le Ministère, la durée des opérations de police a été importante, cette durée s'explique par le grand nombre des personnes faisant partie du convoi (près de 400 voyageurs) et par le fait que le controle a porté à la fois sur les voyageurs de nationalité hongroise.)

(L. S.)¹

MOL XIX-J-1-k 1. doboz 1/b (egykorú másolat)

*

A Külügyminisztérium tiszteletét fejezi ki a Magyar Követségnek, és van szerencséje igazolja 958/1948. számú, április 7-iki keltezésű jegyzékének átvételét. A jegyzék azzal a rendőrségi ellenőrzéssel és személyazonosság-vizsgálattal foglalkozik, amely április 1-jén, az 1848-as forradalom centenáriumi ünnepei alkalmából szervezett különvonatnak a francia-svájci határra érkezésekor történt.

A Külügyminisztériumnak van szerencséje tudatni a Követséggel, hogy a különvonat résztvevői kollektív útlevelel utaztak. Mármost, közelmúltbéli tapasztalatok azt mutatják, hogy ez az okmány csupán gyenge garanciát nyújt a használoinak személyazonosságát illetően. Ily módon lehetséges a személycsere. A francia biztonsági szerveket informálták arról, hogy a különvonat vezetője, Fischer András személyesen tiltakozott 12